

JAWS® för Windows®

Snabbstart

Freedom Scientific BLV Group, LLC

1

PUBLISHED BY

Freedom Scientific 11800 31st Court North St. Petersburg, Florida 33716-1805 USA

http://www.FreedomScientific.com

Informationen i detta dokument kan ändras utan notering. Ingen del i detta dokument får kopieras eller föras vidare i någon form, elektroniskt eller mekaniskt, av någon anledning, utan skriftligt tillstånd från Freedom Scientific.

Copyright © 1993 -2006 Freedom Scientific BLV Group, LLC. Förbehåller sig alla rättigheter.

JAWS är ett registrerat varumärke från Freedom Scientific BLV Group, LLC i USA och andra länder. Microsoft, Windows NT, Windows 2000, Windows 95, Windows 98, Windows Me, Windows XP Home och Professional är registrerade varumärken från Microsoft Corporation i USA och/eller andra länder.

Innehållslista

I din JAWS låda, ska följande saker finnas. Om du upptäcker skadade eller saknade saker, kontakta din återförsäljare.

- JAWS® för Windows® program CD
- Licens-CD
- Snabbstart
- Kommandon

Innehållsförteckning

Välkommen till JAWS för Windows	5
Format	5
T UTITAL Svetemkrav	5 6
Systemica	0
Installation av JAWS	7
Överför inställningar	7
Aktivera JAWS	8
Dongle Licens	9
Nätverkslicens för JAWS	9
Starta JAWS för första gången	10
Starta JAWS manuellt	
Starta JAWS automatiskt	
Hjälp	11
Snabbstart	11
Kommandon	11
Tangenter som ger hjälp anpassad till var du är	11
JAWS Direkthjälp	12
JAWS Utbildningsmaterial	12
Teknisk Support	13
Webbsida	13
Nästa steg	14
Läsa skärmbilder och dokument	14
Fler läskommandon	15
Arbeta med dialogrutor	15
Komma igång med Internet	15
Läsa och flytta genom webbsidor	15
Snabb och enkel navigering	16
Visa listor med information	16
Fylla i formulär	17
Platsmärken	17

Kommandon	18
Internet Explorer Kommandon	18
Allmänna	18
Navigeringstangenter	18
Formulär	20
Tabeller	20
Platsmärken	20
Desktop Kommandon	21
För att läsa text	21
Tillfälligt ändra talhastighet under löpande läsning	22
När du inte är i löpande läsning	22
Informativa	23
För Markörer	23
I Dialogrutor	24
För Hjälp	24
Diverse	24
För Frames	25
Laptop Kommandon	25
För att läsa text	26
Tillfälligt ändra talhastighet under löpande läsning	27
När du inte är i löpande läsning	27
Informativa	27
För Markörer	28
I Dialogrutor	28
För Hjälp	29
Diverse	29
För Frames	29
Windows Kommandon	30
Allmänna	30
För Windows och Menyer	30
I Dialogrutor	31
För att läsa text	31
För Redigering Av Text	32
För Windows Utforskare	

Välkommen till JAWS för Windows

Freedom Scientific har utvecklat en hel uppsättning av skärmläsare och förstoringsprogram, anteckningshjälpmedel, punktdisplayer och andra hjälpmedel för blinda och synskadade datoranvändare. Med våra produkter, kan användare få tillgång till en hel värld av information, utbildning och jobbrelaterade program för att söka på Internet, läsa och skriva e-postmeddelande, arbeta med kalkylark eller få tillgång till informationen i en databas. Vår programvara väljs av blinda och synskadade människor runt om i världen.

Freedom Scientific är bland annat ledande på program utvecklade av blinda för blinda användare. Många av våra utvecklare, personal för teknisk support och säljare använder själv våra produkter. Vi är fast beslutade om att förbli i frontlinjen för tillgänglighetsteknik, för både vår egen utveckling och utvecklingen av individerna med synskador. JAWS erbjuder en mångsidig skärmläsarfunktion för Windows som ger en stor möjlighet till anpassning genom kraftfulla verktygsprogram.

Format

Om ett kommando kräver att du trycker på tangentbordet, skrivs tangenten som en stor bokstav i fetstil. Om kommandot kräver att du trycker flera tangenter, skrivs alla tangenter i kombinationen med ett plus (+) mellan. Till exempel, tangenten **ALT+F** kräver att du håller nere **ALT** och trycker på **F**. Det kan också förekomma sekvenser av tangenter. **ALT+F O** betyder att du ska trycka **ALT** och **F** samtidigt, släppa dem, och sedan trycka ett **O**.

Systemkrav

För att använda JAWS för Windows, behöver du en persondator med följande:

- Windows XP Home. JAWS Professional fungerar även med Windows 2000/XP Professional/XP Media Center Edition.
- En processor som klarar kraven för operativsystemet och de andra program du vill använda tillsammans med JAWS.
- Tillräckligt med minne för att köra operativsystemet och de program du vill använda med JAWS. Ytterligare minne kommer att förbättra prestandan när JAWS körs.
- JAWS kräver minst 200 MB ledigt utrymme på hårddisken för program och inställningsfiler. Ytterligare plats krävs för JAWS utbildningsmaterial, operativsystem, andra program och Windows swap-fil.
- Ett bildskärmskort som klarar en skärmupplösning på minst 800x600 med 16 bitars färger (1024x768 upplösning med 32 bitars färger rekommenderas).
- Om du vill använda talsyntes eller använda utbildningsmaterial, behöver du ett ljudkort kompatibelt med den version av Windows som du använder. Om du väljer att inte använda Eloquence för JAWS, behöver du en annan talsyntes som fungerar med JAWS och/eller en punktdisplay.
- **Obs:** Om du inte har ett ljudkort, kommer JAWS inte att ge talstöd under installationen.

Installation av JAWS

Installationsguiden installerar JAWS på din dator. Den ger dig talstöd under installationen, och om du har en Focus eller PAC Mate punktdisplay kan du även läsa skärmen i punktskrift.

Obs: I Windows 2000 eller XP, måste du vara inloggad på ett konto med administrationsrättigheter för att installera JAWS.

För att installera JAWS på din dator, gör så här:

- 1. Sätt in din JAWS program CD. När installationsdialogen dyker upp, välj **JAWS Installation.**
- 2. Du hör ett antal klickande ljud under tiden det talande installationsprogrammet startar. Detta tar ett antal minuter, så ha tålamod.
- 3. Du får en fråga om "Typisk" eller "Anpassad" installation. Välj "Anpassad" om du vill välja en annan programmapp, installera fjärrstyrning klient eller lägga till en talsyntes eller en punktdisplay. Efter du valt typ av installation, följ instruktionerna för att slutföra installationen.
- 4. När installationen är klar, får du en fråga om du vill lägga till drivrutiner för ytterligare tasynteser och punktdisplayer. Om du väljer "Ja", följ instruktionerna du får för att välja den enhet du vill använda.

Överför inställningar

Om du har JAWS 5.0 eller senare installerat på din dator, kan du importera dina inställningar. Denna process importerar alla dina inställningsfiler (.jcf), uttalsfiler (.jdf), grafikfiler (.jgf) och röstinställningar från en tidigare version av JAWS. Även nya skriptfiler som inte finns i JAWS importeras. Detta låter dig behålla dina egna inställningar när du uppgraderar till en nyare version.

För att importera dina inställningar, starta JAWS, öppna menyn **Verktyg** och välj **Överföringsfunktionen.** För mer information om import av dina inställningar, gå till JAWS Hjälp.

Aktivera JAWS

"Internet Licens Manager", ILM, låter din aktivera JAWS via en Internetanslutning. Aktiveringsprocessen startas automatiskt när du startar JAWS.

Obs: Om du inte har en Internetanslutning, kan du aktivera JAWS via telefon, fax eller med assistans från en person du litar på och som har tillgång till Internet. För mer information om dessa alternativ, välj **Aktiveringshjälp** när aktiveringsprocessen startar.

För att aktivera JAWS med hjälp av Internet, gör så här:

- 1. I dialogrutan Aktivering, välj Starta aktivering.
- 2. Läs meddelandet som visas och välj sedan **Fortsätt.** Sätt in Aktiverings CD:n i din CD-spelare och välj **Aktivera med licens-CD.** Du hittar din licens-CD i sidofickan till JAWS program-CD. Om du inte har en Licens-CD, välj **Mata in licensnummer manuellt.**
- **Obs:** Om du redan matat in din licens-CD, frågas du inte om det igen. Fortsätt till steg 3 i aktiveringen.
 - 3. Tryck **TABB** tills du kommer till knappen **Aktivera**, och tryck sedan på **MELLANSLAG**.
 - 4. Använd piltangenterna för att välja **Nu, använd Internet** (rekommenderas) och tryck sedan ENTER.
 - Om du använde din Licens-CD, kommer din 20-siffriga licensnyckel att automatiskt fyllas i skrivfältet Licensnummer. Om din licensnyckel inte visas, skriv in den själv i skrivfältet. Du hittar ditt licensnummer i svart- och punktskrift på JAWS Cd-fodral.
 - 6. Tryck **ENTER** för att fortsätta. Du ombeds ansluta till Internet om du inte redan gjort detta. Du måste ansluta till Internet innan du fortsätter med aktiveringen.

- 7. Om du inte har registrerat JAWS, får du en uppmaning att göra detta. Att registrera JAWS ger dig tillgång till teknisk support. Välj **Registrera nu** och fyll i registreringsformuläret efter instruktionerna. Du kan välja att registrera senare, men du måste registrera nästa gång du aktiverar JAWS.
- 8. Efter du gjort din registrering, försöker Internet License Manager att aktivera JAWS. Denna process kan ta några minuter. När aktiveringen är slutförd, välj **Avsluta**.
- **Obs:** Om Internet License Manager inte kan aktivera JAWS, kan du behöva ändra inställningarna på din brandvägg. Läs i Aktiveringshjälpen för mer information.

Dongle Licens

En dongle är en hårdvara som du kan ansluta till en dators parallell- eller USB-port (beroende på typ av dongle). JAWS är licensierat till att köra på den datorn så länge donglen är ansluten. Detta är användbart om du frekvent behöver använda JAWS på många olika datorer och inte vill aktivera programmet på var och en av dem.

När JAWS startar, kontrolleras först om en dongle är ansluten till datorn. Om den är ansluten, använder JAWS informationen för den licensen som finns på donglen för att licensiera JAWS. Om ingen dongle är ansluten, söker JAWS efter licensinformation lagrad på datorn. Du kan använda "Visa Dongleinformation" för att få information om licensen på en dongle som är ansluten till din dator. För att starta detta program, öppna **Start** menyn och välj **Program, JAWS, Verktyg, Visa Dongleinformation.**

Dongles säljs separat eller som ett tillägg till JAWS. Om du vill köpa en, kontakta en försäljare från Freedom Scientific.

Nätverkslicens för JAWS

Om du har en fleranvändar-nätverkslicens, måste systemadministratören använda Licens-CD:n för att skapa en licensserver på en Windows-dator tillgänglig från alla klienter som ska använda JAWS. Administratören aktiverar sedan nätverkslicensen från den dator där licensservern installerats. *Network Authorization Quick Start Guide,* som finns på licens-CD:n, innehåller enkla instruktioner för att installera och konfigurera en licensserver, samt aktivera licensen.

Starta JAWS för första gången

Du kan ställa in JAWS till att starta automatiskt när din dator startar, eller kan du starta JAWS manuellt.

Starta JAWS manuellt

När du installerar JAWS för Windows, läggs en genväg till JAWS på ditt skrivbord och på din startmeny. För att starta JAWS, gör så här:

Markera genvägen på skrivbordet och tryck ENTER.

Öppna **Start** menyn, välj **Program** eller **Alla program**, öppna JAWS programgrupp och välj JAWS genväg.

Starta JAWS automatiskt

Att ställa in JAWS på att starta automatiskt när du startar Windows är användbart för dem som har behov av tal- och/eller punktstöd direkt. Med detta val startar JAWS före andra program när Windows startar. Gör så här om du vill att JAWS ska starta automatiskt:

- 1. Starta JAWS manuellt.
- 2. Tryck **NUM 0+J** för att gå till JAWS fönster.
- 3. I menyn Inställningar välj Basinställningar.
- 4. Tryck ALT+A för att välja kryssrutan Starta JAWS automatiskt.
- 5. Behåll ändringen och stäng dialogrutan med **ENTER**.

Freedom Scientific erbjuder flera vägar till hjälp med att använda JAWS. Alla är tillgängliga i den svenska versionen, men en del är på engelska. Med så många alternativ ska du inte ha några problem att hitta den metod som passar dig.

Snabbstart

Denna skrift finns för att hjälpa dig att komma igång med JAWS. Här finns information om programmet och installationen. Här finns även hjälp med inlärningen av grundläggande Windowskommandon samt JAWS kommandon både för desktop- och för laptoplayout av tangentbordet. Det finns även en lista med viktiga kommandon som du kan använda i Internet Explorer när du använder Internet. Mappen för manualer (som finns i mappen du installerade JAWS i) innehåller snabbmanualen i elektroniskt format.

Kommandon

En förteckning av kommandon i svartskrift finns i din JAWS-låda. Det är papper som kan vara bra att ha i närheten av datorn. Punktversionen av dessa blad kan beställas gratis från din återförsäljare.

Tangenter som ger hjälp anpassad till var du är

JAWS miljökänsliga hjälp ger dig information om hur du använder olika dialogrutors val, knappar och andra kontroller. För att aktivera denna funktion, flytta till den kontroll du vill ha hjälp med och tryck **NUM 0+F1**. Detta är ett snabbt sätt att få specifik hjälp för det program du använder. Hjälp med snabbtangenter ger dig en snabb tillgång till tillgängliga JAWS tangenter som kan vara användbara. Den utgår från det program du använder så den ger dig rätt hjälp utifrån vad du gör för stunden. För att aktivera hjälpen med snabbtangenter, tryck **NUM 0+H**.

En annan tangentkombination som ger hjälp är **NUM 0+W** som ger hjälp med en del ofta använda Windowskommandon.

Många vanliga program har en ytterligare hjälpfunktion. Tryck **NUM 0+F1** två gånger i snabb följd så öppnas en engelsk JAWS-hjälp för det program du just nu använder. Denna innehåller normalt en introduktion till programmet, JAWS kommandon, starttips och användbara tips. När du lär dig kommandon, kan JAWS tangentbordshjälp användbart. Det ger dig information på engelska om tangentkombinationer oavsett vilket program du arbetar i. För att aktivera JAWS tangentbordshjälp, tryck **NUM 0+1**. JAWS säger "Tangentbordshjälp på". Tryck sedan vilken

tangentkombination du vill, för att få beskrivningen av det kommandot. För att få ännu utförligare beskrivning av kommandot håller du ner den första tangenten i kombinationen och trycker den sista två gånger i snabb följd. Om kommandot endast innehåller en tangent, tryck denna två gånger i snabb följd. Till exempel för att få hjälp om kommandot Löpande läsning, håll inne **NUM 0** och tryck två gånger på **PIL NER**. När tangentbordshjälpen är aktiverad, har tangenttryckningarna ingen direkt funktion. Tryck **NUM 0+1** en gång till för att slå av tangentbordshjälpen.

JAWS Direkthjälp

För att starta JAWS engelska hjälp, tryck **NUM 0+J** för att komma till JAWS fönster, öppna **Hjälp**menyn och välj **JAWS Hjälp**.

När du först öppnar JAWS Hjälp, kommer du till innehållsförteckningen i vänster sida av det delade fönstret. Innehållsförteckningen består av ett antal böcker och sidor. Böcker är kategorier som innehåller sidor. Sidor är avsnitt med information. Använd **PIL UPP** och **NER** för att flytta genom innehållsförteckningen. Använd **PIL HÖGER** för att öppna en bok och **PIL VÄNSTER** för att stänga en bok. Tryck **ENTER** på en sida för att visa texten i högra delen av fönstret, och tryck sedan **F6** för att flytta till texten. Tryck **F6** igen för att återgår till Innehållsförteckningen, eller tryck **ALT+C** för att komma till Innehållsförteckningen från var du än är i hjälpsystemet.

Använd **CTRL+TABB** för att komma till de andra flikarna i hjälpsystemet: Index, Sök och Ordlista.

Du kan trycka **F1** i nästan alla Windows-program för att öppna hjälpen för det programmet. Detta gäller även i JAWS fönster och i JAWS hjälpprogram som Inställningsprogrammet och Tangentbordsprogrammet.

JAWS Utbildningsmaterial

JAWS grundutbildning och annat utbildningsmaterial på engelska finns i DAISY-format på din JAWS program CD. Du kan lyssna på och läsa utbildningsmodulerna genom att använda FSReader Demoläsare för DAISY som följer med JAWS. För att starta FSReader Demo, gå till **Hjälp**menyn och välj **Träning**. För mer information om att använda FSReader, välj DAISY-boken "FSReaderGettingStarted" och tryck **ENTER**.

Teknisk Support

Du kan skicka e-post till teknisk support på jaws@freedomscientific.se. När du kontaktar supporten, bör du ha ditt serienummer för JAWS tillgängligt. För att läsa ditt serienummer för JAWS, gå till JAWS fönster och tryck **NUM 0+PAGE DOWN** för att läsa statusraden. Du kan även läsa ditt licensnummer i svart- och punktskrift på JAWS Cd-fodral.

Webbsida

Freedom Scientific har en Internetsida som är en ytterligare källa till support och information. Denna är i första hand avsedd för amerikanska kunder, så all information är på engelska. Du kan ladda ner program, teknisk information med mera, men tänk på att de program du laddar ner kanske inte fungerar med svenska versioner av program som Windows, Word och så vidare. Freedom Scientifics hemsida hittar du på <u>http://www.freedomscientific.com</u>.

NYHET !! Nu finns även en svensk Internetsida med information. Du hittar sidan på <u>http://www.freedomscientific.se</u>

Nästa steg

Läsa skärmbilder och dokument

Du kan komma åt många läsfunktioner i JAWS genom att använda det numeriska tangentbordet (**NUM**) som finns längst till höger på de flesta tangentbord. JAWS använder **INSERT** tangenten, som även finns på **0** nederst till vänster på **NUM** tangentbordet i kombination med de andra tangenterna i denna del för att styra vad JAWS kommer att läsa. Vi kommer i fortsättningen att skriva **NUM 0** eftersom denna tangent oftast är enklare att hitta än **INSERT** men bägge fungerar lika bra. För att starta JAWS läsning av fönstret, tryck kombinationen **INSERT+PIL NER** eller **NUM 0+NUM 2**. Detta är kommandot för löpande läsning. Under tiden löpande läsning pågår, kan du tryck **VÄNSTER** eller **HÖGER PIL** för att hoppa bakåt eller framåt genom texten. Du kan även trycka **PAGE UP** eller **PAGE DOWN** för att öka eller minska talhastigheten.

Tips: För att stoppa uppläsningen, tryck på CTRL.

Här kommer fler kommandon som använder det numeriska tangentbordet:

- NUM 5 Läs tecken
- **NUM 0+NUM 5** Läs ord
- NUM 0+NUM 5 dubbeltryck- Bokstavera ord
- NUM 0+PIL VÄNSTER (NUM 4) Läs föregående ord
- NUM 0+PIL HÖGER (NUM 6) Läs nästa ord
- NUM 0+PIL UPP (NUM 8) Läs rad
- NUM 0+HOME (NUM 7) Läs till markör
- NUM 0+PAGE UP (NUM 9) Läs från markör
- NUM 0+PAGE DOWN (NUM 3) Läs nedersta raden I fönstret
- NUM 0+END (NUM 1) Läs översta raden I fönstret

Fler läskommandon

Det finns fler kommandon än de vi nyss listade. Du kan använda **PIL VÄNSTER** och **HÖGER** för att flytta till och läsa föregående eller nästa tecken. **PIL UPP** och **NER** flyttar till och läser föregående och nästa rad. Håll inne **ALT** och tryck **PIL UPP** eller **NER** för att flytta genom ett dokument mening för mening. På samma sätt, håll **CTRL** inne och använd **PIL UPP** och **NER** för att flytta genom dokumentet stycke för stycke.

Arbeta med dialogrutor

Dialogrutor visar information och låter dig påverka Windows program. För att flytta genom olika alternativ i en dialogruta, tryck **TABB** eller **SKIFT+TABB**. Om dialogrutan är indelad i flikar, kan du använda **CTRL+TABB** för att flytta mellan flikarna. Tryck **NUM 0+TABB** för att höra beskrivningen för det aktuella alternativet.

Komma igång med Internet

Vi rekommenderar att du använder Microsoft Internet Explorer 6 eller senare med JAWS. JAWS använder tekniska funktioner som endast är tillgängliga i denna webbläsare.

Internet Explorer låter dig visa sidor på Internet och kommunicera med andra människor på många olika sätt. JAWS använder den Virtuella markören på Internetsidor, vilket låter dig läsa som om du var i ett dokument i en ordbehandlare. Den virtuella markören är också tillgänglig i andra program, som HTML-baserade hjälpsystem, PDF-filer och e-post i HTML-format. Många av finesserna vi diskuterar i detta avsnitt är även tillgängliga på andra ställen där den Virtuella markören används. För specifik information om vilka funktioner som är tillgängliga, läs JAWS hjälpavsnitt för det program du använder.

Läsa och flytta genom webbsidor

När du öppnar Internet Explorer kommer du till din startsida. Om du inte har angett en startsida, kan du välja att öppna en webbsida i menyerna **Favoriter** och **Bokmärke**, eller tryck **CTRL+O** för att välja Öppna och skriv in adressen till sidan du vill till. När du valt en sida, laddas sidan hem och JAWS berättar hur många frames, länkar, rubriker och formulärfält det finns och börjar sedan läsa texten på sidan. För att flytta genom sidan, använd JAWS vanliga läskommandon.

Obs: Om du börjar läsa innan sidan är helt nerladdad, kommer en del av sidan inte att finnas tillgänglig.

JAWS säger "länk" när den kommer en länk till ett annat dokument eller annan plats på sidan. För att följa en länk, tryck **ENTER** när du är på länken. För att gå tillbaka till föregående sida, tryck **ALT+PIL VÄNSTER** eller **BACKSTEG**. För att flytta framåt en sida efter du har flyttat bakåt, tryck **ALT+PIL HÖGER**.

JAWS berättar när ett HTML-element (som en text eller en bild) har ett "Vid mus över" attribut. Detta attribut gör att något händer när muspekaren flyttas över elementet. När du flyttar till ett element med detta attribut, tryck **CTRL+NUM 0+ENTER** för att simulera effekten av att flytta muspekaren över det. JAWS kommer att berätta om någon del av skärmen förändras.

Snabb och enkel navigering

JAWS har kommandon som är enkla att både använda och komma ihåg för att flytta genom webbsidor. Du kan trycka på ett enda tecken på ditt tangentbord för att flytta till ett objekt. Till exempel kan du trycka **T** för tabell, **F** för formulärfält, **V** för besökt (visited) länk, **H** för rubrik (heading) och så vidare. Om du kombinerar med **SKIFT** flyttar du till föregående element av den typen. För en komplett lista med dessa kommandon, gå till *Internet Explorer Kommandon* på sida 18.

Visa listor med information

JAWS kan skapa listor med frames, länkar, rubriker eller formulärfält på en webbsida så att du snabbt kan hitta det du söker. Tryck **NUM 0+F7** för att visa en lista med länkar på aktuell sida. Tryck **NUM 0+F9** för att visa en lista med frames på aktuell sida. Tryck **NUM 0+F6** för att visa en lista med rubriker på aktuell sida. Tryck **NUM 0+F5** för att visa en lista med formulärfält på aktuell sida. Använd piltangenterna för att välja ett objekt i listan och tryck **ENTER** för att flytta till det.

Du kan även hålla inne **CTRL+NUM 0** och trycka någon av navigeringstangenterna för att visa en lista med dessa element på aktuell sida. Du kan sedan använda piltangenterna för att välja ett objekt i listan och trycka **ENTER** för att flytta till det. Till exempel, för att få en lista med kryssrutor på aktuell sida, tryck **CTRL+NUM 0+C**.

Tips: Tryck **NUM 0+F3** så kan du välja att visa valfri lista med information som är tillgängliga för webbsidor.

Fylla i formulär

JAWS låter dig enkelt arbeta med formulär på Internet. Tryck **F** för att hoppa till nästa formulärfält på sidan. Tryck **ENTER** för att aktivera formulärläget. Tryck **TABB** för att flytta mellan formulärfälten när du är i formulärläge. Skriv i skrivfält, kryssa i kryssrutor och välj objekt i listor och kombinationsrutor. Tryck **NUM PLUS** för att lämna formulärläge. Om du lämnar sidan och går till en ny sida slås formulärläget automatiskt av.

Platsmärken

Platsmärken låter dig navigera snabbt och enkelt till ofta använda delar av dina favoritsidor på Internet eller i HTML-dokument. Du kan använda Platsmärken för att hoppa mellan olika delar av en sida, markera viktiga avsnitt i ett HTML-dokument eller indikera de viktigaste formulärfälten. Till exempel, kan du använda Platsmärken för att flytta till önskade fält i ett komplicerat formulär eller speciella avsnitt i ett långt HTML-dokument. Tryck **K** för att flytta till nästa Platsmärke, eller **SKIFT+K** för att flytta till föregående Platsmärke. Tryck **CTRL+K** för att sätta ett tillfälligt Platsmärke. För att läsa ett specifikt Platsmärke, tryck **CTRL+SKIFT+1** till **0**. Tryck samma tangent två gånger i snabb följd för att flytta till Platsmärket. Till exempel, för att läsa texten vid det femte Platsmärket, tryck **CTRL+SKIFT+5**. För att flytta till det femte Platsmärket, tryck **CTRL+SKIFT+5** två gånger i snabb följd.

Tryck **CTRL+SKIFT+K** för att visa en lista med Platsmärken på aktuell sida. Använd **PIL UPP** och **NER** för att välja ett Platsmärke i listan och tryck **ENTER** för att flytta den Virtuella markören till Platsmärkets position på sidan.

Kommandon

Internet Explorer Kommandon

Allmänna

Bakåt en sida	ALT+PIL VÄNSTER
Läs adressfältet	NUM 0+A
Nästa länk	ТАВВ
Föregående länk	SKIFT+TABB
Öppna/Följ länk	ENTER
Lista med frames	NUM 0+F9
Lista med länkar	NUM 0+F7
Lista med rubriker	NUM 0+F6
Individuella Webbinställningar	SKIFT+NUM 0+V
Virtuella HTML-funktioner	NUM 0+F3
Aktivera "Mus över"	CTRL+NUM 0+ENTER
JAWS Sök nästa och föregående (endast IE)	F3 och SKIFT+F3
Lägg till Anpassad etikett	CTRL+NUM 0+TABB
Navigeringstangenter	

Nästa Ankare	A*
Nästa Knapp (Button)	B*
Nästa Kombinationsruta (Combo Box)	C*
Nästa annorlunda element (Different)	D

Nästa Skrivfält (Edit box)	E*
Nästa Formulärkontroll	F
Nästa Grafik	G*
Nästa Rubrik (Heading)	Н
Nästa objekt i en lista (Item)	I
Hoppa till rad (Jump)	J
Nästa Platsmärke	K
Nästa Lista	L*
Nästa Frame	Μ
Hoppa över länkar	Ν
Nästa Objekt-etikett	0
Nästa stycke (Paragraph)	P*
Nästa Citat (Quote)	Q*
Nästa Radioknapp	R*
Nästa Element av Samma sort	S
Nästa Tabell	Τ*
Nästa Obesökta Länk (Unvisited)	U
Nästa besökta länk (Visited)	V
Nästa Kryssruta	X*
Nästa Avsnitt	Z*
Föregående Element	SKIFT+KOMMA
Nästa Element	SKIFT+PUNKT

Tips: Om du håller **SKIFT** inne när du trycker på någon av Navigeringstangenterna ovan, flyttar du till föregående förekomst av det elementet. Om du håller **CTRL+NUM 0** inne när du trycker på tangenter med en asterisk (*), visar JAWS en lista med dessa element på sidan.

Formulär

Aktivera Formulärläge	ENTER
Lämna Formulärläge	NUM PLUS
Lista med Formulärfält	NUM 0+F5

Tabeller

Nästa rad	WINDOWS+PIL NER
Föregående rad	WINDOWS+PIL UPP
Läs rad	WINDOWS+KOMMA
Läs kolumn	WINDOWS+PUNKT
Nästa cell i raden	ALT+CTRL+PIL HÖGER
Föregående cell i raden	ALT+CTRL+PIL VÄNSTER
Cell under i kolumnen	ALT+CTRL+PIL NER
Cell över i kolumnen	ALT+CTRL+PIL UPP
Flytta till tabellcell	CTRL+J
Återgå till föregående cell	CTRL+SKIFT+J
Välj Tabell	F8
atomärkon	

Platsmärken

Lista med Platsmärken	CTRL+SKIFT+K
Tillfälligt Platsmärke	CTRL+K
Flytta till nästa eller föregående Platsmärke	K eller SKIFT+K

Läs text vid Platsmärke 1-0

Flytta till Platsmärke 1-0

CTRL+SKIFT+siffra 1-0

CTRL+SKIFT+siffra två gånger i snabb följd

Obs: JAWS Hjälpsystem innehåller detaljerad information om att använda Internet Explorer. När du är i webbläsaren, håll NUM
0 inne och tryck F1 två gånger i snabb följd. När JAWS hjälp är öppen, tryck F6 för att flytta till fönstret med hjälpavsnitt.

Desktop Kommandon

För att läsa text

Läs Tecken	NUM 5
Läs Tecken Fonetiskt	Dubbeltryckning NUM 5
Säg Föregående Tecken	PIL VÄNSTER
Läs Nästa Tecken	PIL HÖGER
Läs Ord	NUM 0+NUM 5
Bokstavera Ord	Dubbeltryckning NUM 0+NUM 5
Läs Föregående Ord	NUM 0+PIL VÄNSTER (NUM 4)
Läs Nästa Ord	NUM 0+PIL HÖGER (NUM 6)
Läs Rad	NUM 0+PIL UPP (NUM 8)
Bokstavera Rad	Dubbeltryckning NUM 0+PIL UPP (NUM 8)
Läs Föregående Rad	PIL UPP (NUM 8)
Läs Nästa Rad	PIL NER (NUM 2)
Läs Mening	ALT+NUM 5
Läs Föregående Mening	ALT+PIL UPP (NUM 8)
Läs Nästa Mening	ALT+PIL NER (NUM 2)
Läs Stycke	CTRL+NUM 5

Läs Föregående Stycke	CTRL+PIL UPP (NUM 8)
Läs Nästa Stycke	CTRL+PIL NER (NUM 2)
Läs till Markör	NUM 0+HOME (NUM 7)
Läs från Markör	NUM 0+PAGE UP (NUM 9)
Läs löpande	NUM 0+PIL NER (NUM 2)
Backa under Löpande Läsning	PIL VÄNSTER (NUM 4)
Framåt under Löpande Läsning	PIL HÖGER (NUM 6)
Säg Färg	NUM 0+5 på sifferraden
Säg Typsnitt (Font)	NUM 0+F
Starta Skumläsning	CTRL+NUM 0+PIL NER (NUM 2)
Ändra Inställning för Skumläsning	CTRL+SKIFT+NUM 0+PIL NER (NUM 2)
Visa Skumläsning Sammanfattning	NUM 0+WINDOWS+PIL NER (NUM 2)

Tillfälligt ändra talhastighet under löpande läsning

Öka Talhastighet	PAGE UP (NUM 9)
Minska Talhastighet	PAGE DOWN (NUM 3)

När du inte är i löpande läsning

Öka Talhastighet	ALT+CTRL+PAGE UP (NUM 9)
Minska Talhastighet	ALT+CTRL+PAGE DOWN (NUM 3)
Återgå till Normala Talinställningar	NUM 0+ESC

Informativa

Avbryt Läsning	CTRL
Läs Fönstertitel	NUM 0+T
Läs Fönstrets Namn och Text	NUM 0+TABB
JAWS Sök (Find)	CTRL+NUM 0+F
JAWS Sök Nästa	NUM 0+F3
JAWS Sök Föregående	NUM 0+SKIFT+F3
Läs Översta Raden i Fönstret	NUM 0+END
Läs Nedersta Raden i Fönstret	NUM 0+PAGE DOWN
Läs Markerad Text	NUM 0+SKIFT+PIL NER (NUM 2)
Programmets Version	CTRL+NUM 0+V

För Markörer

PC Markör	NUM PLUS
JAWS Markör	NUM MINUS
Dra PC Markör till JAWS Markör	NUM 0+NUM PLUS
Dra JAWS Markör till PC Markör	NUM 0+NUM MINUS
Vänster Musklick	NUM /
Höger Musknapp	NUM *
Dra och Släpp	CTRL+NUM 0+NUM /
Begränsa JAWS Markör (Restrict)	NUM 0+R

I Dialogrutor

Läs Förvald knapp i Dialogrutan	NUM 0+E
Läs Fönstret från Början till Slut	NUM 0+B
Läs Ord i Sammanhang (Context)	NUM 0+C
Läs Aktuell Kontrolls Snabbtangent	SKIFT+NUM 5
Öppna Kombinationsruta	ALT+PIL NER (NUM 2)
Stäng Kombinationsruta	ALT+PIL UPP (NUM 8)
Notera Förloppsindikators Status	NUM 0+TABB

För Hjälp

Aktuell Hjälp	NUM 0+F1
Tangentbordshjälp	NUM 0+1
JAWS Hjälp för Programmet	Dubbeltryckning NUM 0+F1
Hjälp med Snabbtangenter	NUM 0+H
Hjälp med Windowstangenter	NUM 0+W

Diverse

JAWS Fönster	NUM 0+J
Uppdatera Skärm	NUM 0+ESC
Ändra JAWS Inställningar	NUM 0+V
Kör JAWS Hjälpprogram	NUM 0+F2
Avsluta JAWS	NUM 0+F4
Fönsterlista	NUM 0+F10

Välj en Ikon i Systemfältet	NUM 0+F11
Säg Systemtiden	NUM 0+F12
Namnge Grafik	NUM 0+G
Automatisk Grafik Namngivning	CTRL+NUM 0+G
Släpp Igenom Nästa	NUM 0+3 på sifferraden
Virtuellt Fönster (Window)	CTRL+NUM 0+W
Välj Schema	ALT+NUM 0+S
Välj Språk	CTRL+WINDOWS+L
Välj Talsyntes	CTRL+NUM 0+S
Läs Kolumn 1 till 10 i en Listvy	CTRL+NUM 0+1 till 0
Kopiera Markerad Text till FS Klippbok (Copy)	WINDOWS+C
För Frames	

Sätt övre vänster hörn	CTRL+SKIFT+Å
Sätt nedre höger hörn	CTRL+SKIFT+" (höger om Å)
Skapa Frame efter fönstret	Dubbeltryckning CTRL+SKIFT+Å

Laptop Kommandon

Om du använder en bärbar dator är det troligt att den inte har något numeriskt tangentbord. Man kan då välja att ställa in JAWS till att använda en kommandouppsättning som är enklare att nå på en bärbar dator. Gå till JAWS fönster, välj BasInställningar i Inställningsmenyn och välj sedan Använd tangentbordslayout "Laptop". Om du gjort denna inställning gäller istället nedanstående kommando.

För att läsa text

Läs Tecken Läs Tecken Fonetiskt Säg Föregående Tecken Läs Nästa Tecken Läs Ord Bokstavera Ord Läs Föregående Ord Läs Nästa Ord Läs Rad Bokstavera Rad Läs Föregående Rad Läs Nästa Rad Läs Mening Läs Föregående Mening Läs Nästa Mening Läs Stycke Läs Föregående Stycke Läs Nästa Stycke Läs till Markör Läs från Markör Läs löpande

CAPS LOCK+KOMMA

Dubbeltryckning CAPS LOCK+KOMMA

CAPS LOCK+M

CAPS LOCK+PUNKT

CAPS LOCK+K

Dubbeltryckning CAPS LOCK+K

CAPS LOCK+J

CAPS LOCK+L

CAPS LOCK+I

Dubbeltryckning CAPS LOCK+PIL UPP

CAPS LOCK+U

CAPS LOCK+O

CAPS LOCK+H

CAPS LOCK+Y

CAPS LOCK+N

CAPS LOCK+CTRL+I

CAPS LOCK+CTRL+U

CAPS LOCK+CTRL+O

CAPS LOCK+SKIFT+J

CAPS LOCK+SKIFT+L

CAPS LOCK+A

Backa under Löpande Läsning	PIL VÄNSTER
Framåt under Löpande Läsning	PIL HÖGER
Säg Färg	CAPS LOCK+5
Säg Typsnitt (Font)	CAPS LOCK+F
Starta Skumläsning	CAPS LOCK+CTRL+PIL NER
Ändra Inställning för Skumläsning	CAPS LOCK+CTRL+SKIFT+ PIL NER
Visa Skumläsning Sammanfattning	CAPS LOCK+WINDOWS +PIL NER

Tillfälligt ändra talhastighet under löpande läsning

Öka Talhastighet	PAGE UP
Minska Talhastighet	PAGE DOWN

När du inte är i löpande läsning

Öka Talhastighet	ALT+CTRL+PAGE UP
Minska Talhastighet	ALT+CTRL+PAGE DOWN
Återgå till Normala Talinställningar	CAPS LOCK+ESC

Informativa

Avbryt Läsning	CTRL
Läs Fönstertitel	CAPS LOCK+T
Läs Fönstrets Namn och Text	CAPS LOCK+TAB
JAWS Sök (Find)	CAPS LOCK+ CTRL+F
JAWS Sök Nästa	CAPS LOCK+F3
JAWS Sök Föregående	CAPS LOCK+SKIFT+F3
Läs Översta Raden i Fönstret	CAPS LOCK+SKIFT+Y

Läs Nedersta Raden i Fönstret	CAPS LOCK+SKIFT+N
Läs Markerad Text	CAPS LOCK+SKIFT+A
Programmets Version	CAPS LOCK+CTRL+V
För Markörer	
PC Markör	CAPS LOCK+Ö
JAWS Markör	CAPS LOCK+P
Dra PC Markör till JAWS Markör	CAPS LOCK+Ä
Dra JAWS Markör till PC Markör	CAPS LOCK+Å
Vänster Musklick	CAPS LOCK+8
Höger Musknapp	CAPS LOCK+9
Vänster Musknapp Lås	CTRL+8
Dra och Släpp	CAPS LOCK+CTRL+8
Begränsa JAWS Markör (Restrict)	CAPS LOCK+R
Dialogrutor	
Läs Förvald knapp i Dialogrutan	CAPS LOCK+E
Läs Fönster i Tabbordning	CAPS LOCK+B
Läs Ord i Sammanhang (Context)	CAPS LOCK+C
Läs Aktuell Kontrolls Snabbtangent	CAPS LOCK+SKIFT+KOMN
Öppna Kombinationsruta	ALT+PIL NER
Stäng Kombinationsruta	ALT+PIL UPP

CAPS LOCK+TABB

Notera Förloppsindikators Status

För Hjälp

Aktuell Hjälp Tangentbordshjälp JAWS Hjälp för Programmet Hjälp med Snabbtangenter

Hjälp med Windowstangenter

Diverse

JAWS Fönster **INSERT+J** CAPS LOCK+ESC Uppdatera Skärm Ändra JAWS Inställningar CAPS LOCK+V Kör JAWS Hjälpprogram CAPS LOCK+F2 **Avsluta JAWS** CAPS LOCK+F4 CAPS LOCK+F10 Fönsterlista Välj en Ikon i Systemfältet CAPS LOCK+F11 Säg Systemtiden CAPS LOCK+F12 Namnge Grafik CAPS LOCK+G Automatisk Grafik Namngivning CAPS LOCK+CTRL+G Släpp Igenom Nästa CAPS LOCK+3 Läs Kolumn 1 till 10 i en Listvy CTRL+INSERT+1 till 0 Kopiera Markerad Text till FS WINDOWS+C Klippbok (Copy)

CAPS LOCK+F1

CAPS LOCK+1

LOCK+F1

INSERT+H

CAPS LOCK+W

Dubbeltryckning CAPS

För Frames

Sätt övre vänster hörn	CTRL+SKIFT+Å
Sätt nedre höger hörn	CTRL+SKIFT+" (höger om Å)

Skapa Frame efter fönstret

Dubbeltryckning CTRL+SKIFT+Å

Windows Kommandon

Allmänna

Hjälp	F1
Öppna Startmenyn	WINDOWS eller CTRL+ESC
Starta Utforskaren	WINDOWS+E
Öppna Dialogen Kör	WINDOWS+R
Sök Fil eller Mapp från Skrivbordet	F3
Minimera Alla Program	WINDOWS+M
Skifta mellan öppna program	ALT+TABB
Stäng aktuellt program	ALT+F4

För Windows och Menyer

Öppna menyn för programkontroll	ALT+MELLANSLAG
Flytta till menyraden i programmet	ALT
Välj ett menyalternativ	ENTER
Flytta mellan menyer	ALT, PILTANGENTER
Avbryt eller stäng en meny	ESC
Avbryt och stäng en öppen meny	ALT
Öppna menyn för fönsterkontroll	ALT+STRECK (-)
Stäng ett underfönster	CTRL+F4

Öppna Snabbmenyn

I Dialogrutor

Flytta mellan dialogens kontroller	TABB
Flytta bakåt mellan dialogens kontroller	SKIFT+TABB
Flytta till annan flik	CTRL+TABB
Flytta andra hållet mellan flikar	CTRL+SKIFT+TABB
Markera eller avmarkera i lista	MELLANSLAG eller CTRL+MELLANSLAG
Kryssa i och ur kryssruta	MELLANSLAG
För att läsa text	

Flytta ett tecken vänster PIL VÄNSTER (NUM 4) PIL HÖGER (NUM 6) Flytta ett tecken höger Flytta ett ord vänster CTRL+PIL VÄNSTER (NUM 4) CTRL+PIL HÖGER (NUM 6) Flytta ett ord höger Flytta till början av raden HOME Flytta till slutet av raden END CTRL+PIL UPP (NUM 8) Flytta ett stycke upp CTRL+PIL NER (NUM 2) Flytta ett stycke ner PAGE UP (NUM 9) Rulla upp en skärm PAGE DOWN (NUM 3) Rulla ner en skärm CTRL+HOME Flytta till början Flytta till slutet CTRL+END

SNABBMENY eller SKIFT+F10

För Redigering Av Text

Kopiera	CTRL+C
Klipp ut	CTRL+X
Klistra in	CTRL+V
Ångra	CTRL+Z
Radera aktuellt tecken	DELETE
Ta bort föregående tecken	BACKSTEG
Markera ett tecken vänster	SKIFT+PIL VÄNSTER
Markera ett tecken höger	SKIFT+PIL HÖGER
Markera ett ord vänster	CTRL+SKIFT+PIL VÄNSTER
Markera ett ord höger	CTRL+SKIFT+PIL HÖGER
Markera till början av raden	SKIFT+HOME
Markera till slutet av raden	SKIFT+END
Markera till början	CTRL+SKIFT+HOME
Markera till slutet	CTRL+SKIFT+END
Markera allt	CTRL+A

För Windows Utforskare

Ta bort filer	DELETE
Byt namn på fil eller mapp	F2
Öppna Egenskaper för vald fil eller mapp	ALT+ENTER
Uppdatera fönstret	F5
Byt mellan delfönster	TABB och SKIFT+TABB
Upp en nivå	BACKSTEG